

ЈАКОБ И ВИЛХЕЛМ
ГРИМ

БАЈКЕ
БРАЋЕ
ГРИМ

СНЕЖАНА,
ЗЛАТОКОСА И
ДРУГЕ ИЗАБРАНЕ
БАЈКЕ

Илустровала
Бетани Станклиф

Наслов оригинала:
Contes de Grimm

Издавач: ПУБЛИК ПРАКТИКУМ
Добровољачка 10/І, Земун
За издавача: Марко Сабовљевић
Уредник: Марина Сабовљевић
Технички уредник: Љиљана Пекеч
Превела: Милица Гњатовић
Лектура и коректура: Милица Ракић
Штампа: Alpha print, Земун
Тираж: 2000

© First published in French by Mame, Paris, France – 2020
Serbian translation rights arranged through The Livia Stoia Agency

За издање на српском језику:
© Публик практикум 2025
ISBN 978-86-6152-575-9
COBISS.SR-ID 1799910499

Забрањено је репродуковање, дистрибуција, објављивање, прерада или друга употреба овог ауторског дела или његових делова у било ком обиму или поступку, укључујући фото-копирање, штампање или чување у електронском облику, без писмене дозволе издавача. Наведене радње представљају кршење ауторских права.

Садржај

Увод	5
ВУК И СЕДАМ ЈАРИЋА	9
ЗЛАТОКОСА	21
ИВИЦА И МАРИЦА	33
ЦРВЕНКАПА	51
БРЕМЕНСКИ МУЗИКАНТИ	65
ТОМА ПАЛЧИЋ	77
БРАЋА ЛАБУДОВИ	93
СНЕЖАНА И СЕДАМ ПАТУЉАКА	109
ЦВИЛИДРЕТА	131
ДВАНАЕСТ РАЗИГРАНИХ ПРИНЦЕЗА	143
ВИЛА ПЕРКА	159

увод

Ко 1807. године двојица браће, Јакоб (1785–1863) и Вилхелм (1786–1859) Грим, почињу да сакупљају немачке народне бајке. Радиће на томе следећих педесетак година, из чега ће се изродити више од двеста двадесет бајки и десет легенди за децу. Ове *Дечје и породичне бајке*, од којих смо овде изабрали неколико, постижу такав успех да ће се наметнути као узор бајки: „Бајка је приповест или прича у стилу оних које су сакупила браћа Грим у својим *Дечјим и породичним бајкама*”, написаће 1930. године критичар Андре Жолес.

Браћа у почетку нису намеравала да напишу књигу за децу; њихов пројекат је првенствено био филолошке и родољубиве природе: у време када се Немачка, расцепкана на мноштво различитих држава, делимично налази под влашћу Наполеона Бонапарте, и када усмена наратија губи корак са писаном речју, они су желели да од претећег заборава сачувају

„народне” приче, приче које су чули из уста приповедача на селу, чија је једноставна поезија умела да изрази душу немачког народа.

То наводно „народно” порекло бајки и велика верност усменим изворима на коју се позивају Гримови само су делимично истинити. Браћа нису лутала по селима трагајући за причама, већ су тражили да приче, приповедачи и приповедачице дођу к њима. Многе од тих приповедачица биле су заправо младе девојке и жене буржоаског и хугенотског порекла, чије су породице побегле из Француске након што је Луј XIV 1685. године забранио протестантску веру – једна од њих, Анријета Доротеа Вилд, која је, између осталих, била извор за „Вилу Перку”, „Браћу лабудове” и „Цвилидрету”, удаће се за Вилхелма Грима 1825. године. Те приповедачице говориле су француски и одлично познавале Пероове бајке, чији се утицај осећа у извесним бајкама из њихове збирке, као што је „Црвенкапа” (иако јунакиња код браће Грим доживљава срећнији крај него код Пероа, где не бива оживљена након што је вук поједе).

Први том *Дечје и породичне бајке* објављен је 1812, други 1815. Али се браћа ту не заустављају. Настављају (посебно Вилхелм Грим) да их прерађују све до последњих издања из 1857–1858, уклањајући одређене бајке у којима се превише осећа француски утицај (на пример, „Мачак у чизмама” и „Плавобради”), али и спајајући више верзија исте приче како

би улепшали приповедачки стил. Прилагођавајући се стварној публици својих бајки, мењају и извесне пасусе који су сматрани превише неморалним за децу. Тако у првој верзији „Златокосе” из 1812. јунакиња, након што ју је принц неколико пута кришом посетио, једнога дана наивно каже вештици: „Реците, мајко, одећа ми постаје тесна и више ми не пристаје.” Већ у другом издању ова изјава је замењена прихватљивијом: „Реците, мајко, зашто се ви тако тешко пењете, а млади принц се попне за трен?” Алудирање на трудноћу јунакиње је нестало, морал је спасен – иако Златокоса зато звучи прилично непромишљено!

Радећи на основу последње, прерађене верзије из 1857. године, Бланш Интерланг превела је једанаест прича које овде представљамо и које ће сигурно очарати све, од најстаријих до најмлађих, јер спадају међу најпознатије бајке браће Грим.

Aina Minda

Вук
и седам
јарића

Била једном једна стара коза која је имала седам јарића. Силно их је волела, колико само једна мајка може волети своју децу. Једнога дана, док се спремала да крене у шуму, у потрагу за храном, позвала је своје малишане и рекла им: „Драга децо, морам да идем у шуму. Ви будите добри и чувајте се вука, јер ако успе да уђе, прогутаће сваког од вас у једном залагају. Знајте да се тај зли вук често прерушава, али ћете га лако препознати по грубом гласу и црним шапама.” Јарићи јој одговорише: „Драга мама, бићемо веома опрезни. Не мораш се бринути за нас.” Поздравивши се још једном са својим малишанима, стара коза пође у шуму. Није прошло много, а неко

закуца на врата. Чу се глас: „Отворите, драга децо! Ваша мајка се вратила, њена корпа је пуна ђаконија!” Чим су чули тај промукли глас, јарићи препознаше вука. „Не, нећемо ти отворити”, одговорише, „јер ти ниси наша мајка. Њен глас је благ и пун љубави, а ти, с тим грубим гласом, можеш бити само вук!”

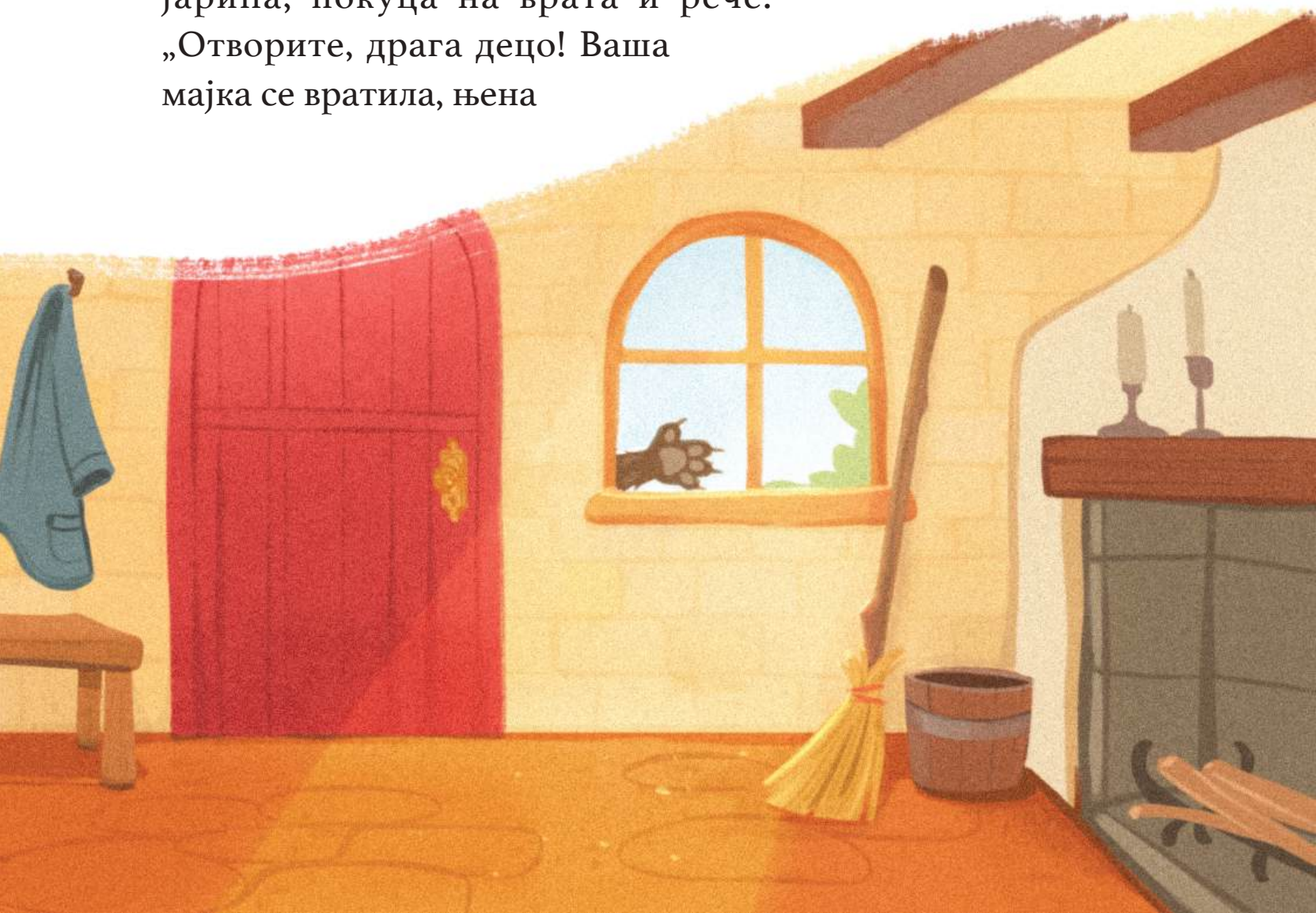
Зато вук оде код бакалина, купи велики комад креде и поједе је како би учинио глас умилнијим. Затим се опет запути ка јарићима и покуца на врата. „Отворите, драга децо! Ваша мајка се вратила, њена корпа је пуна ђаконија!” Али је вук ставио своју црну шапу на прозорску даску и јарићи је видеше,

па му рекоше: „Нећемо ти отворити јер наша мајка нема црну шапу – опет си то ти, вуче!”

Тада вук оде код пекара и рече му: „Ударио сам ногу, намажи ми је тестом.” Када му је пекар намазао шапу тестом, потрчао је код воденичара и наредио му: „Поспи ми шапу белим брашном.” Воденичар помисли: „Овај вук спрема неку превару”, и хтеде да одбије, али му вук запрети: „Ако ме не послушаш, појешћу те.” Дрхтећи од страха, несрећни воденичар му посу шапу брашном.

Зликовац се по трећи пут упути ка кући јарића, покуца на врата и рече: „Отворите, драга децо! Ваша мајка се вратила, њена

ВУК И СЕДАМ ЈАРИЋА

корпа је пуна ђаконија!” Јарићи му одговорише: „Покажи нам прво шапу, па ћемо видети јеси ли стварно наша мајка.” Вук стави шапу на прозор. Кад је јарићи видеше, посве белу, повероваше у оно што им је рекао и широм му отворише врата. Али то беше вук! Улетео је у кућу. Престрашени, јарићи потрчаше да се сакрију! Први се сакрио под сто, други у кревет, трећи у рерну, четврти у кухињу, пети у ормар, шести испод судопере, а седми се завукао у велики сат. Али вук их све пронађе и брзо, брзо, не часећи ни часа, једног по једног, прогута. Само седмо јаре, које се сакрило у сат, није видео. Када је утолио

ВУК И СЕДАМ ЈАРИЋА

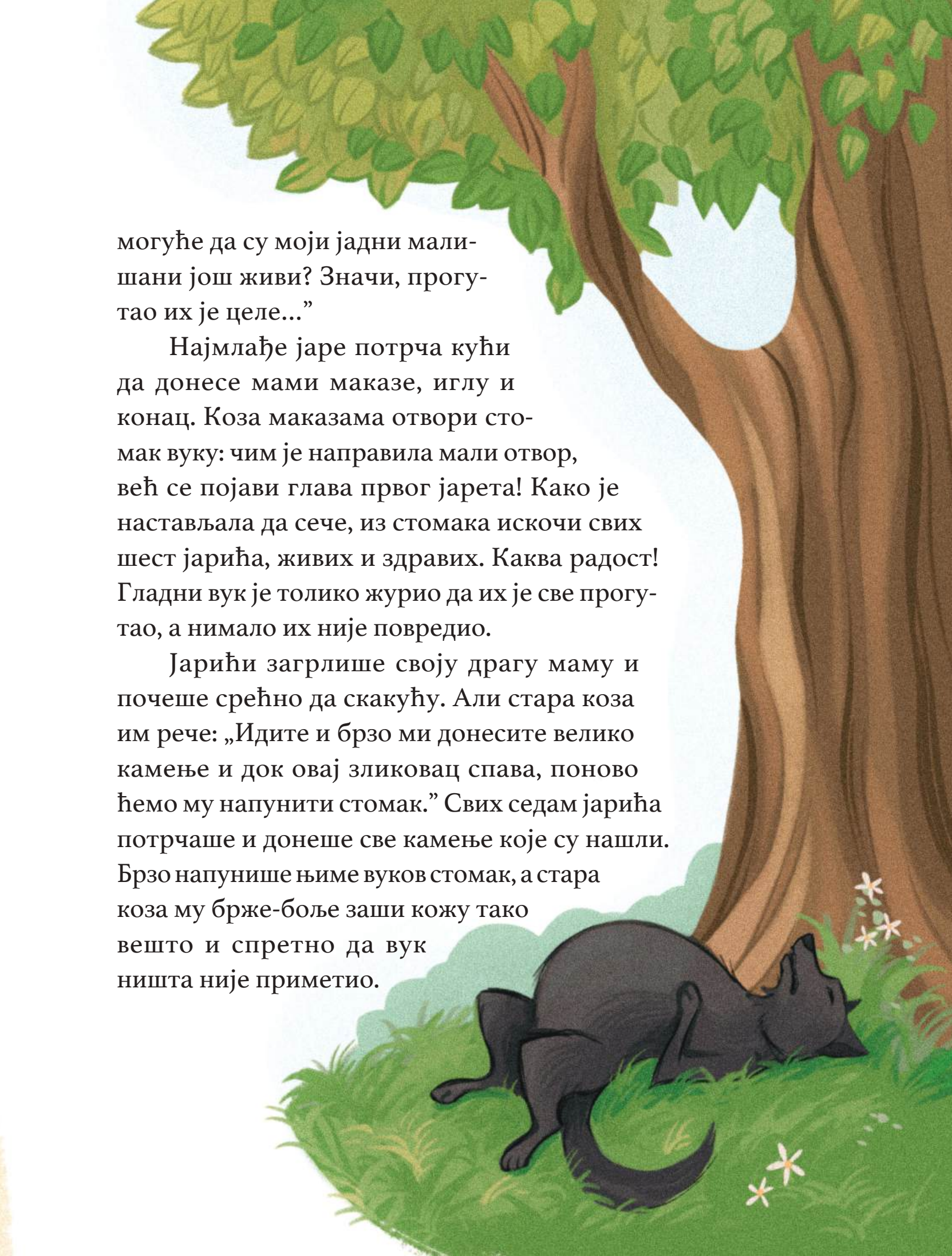
глад, вук, тако отежао, једва изађе из куће. Леже под дрво на зеленој ливади и ту заспа.

Убрзо се стара коза врати из шуме. Јадна коза, какав ју је страшан приказ дочекао! Врата су била широм отворена: сто, столице и клупе преврнуте, судопера разбијена у парампарчад, кревет растурен, јастуци побациани по поду. Поче да претура по кући тражећи децу, али их не нађе. Дозивала је једно по једно по имену, али нико јој не одговори. Када је на крају дошао ред на најмлађег, зачула је слабашан глас: „О, драга мама, сакрио сам се у сату.” Коза приђе и ослободи га, а он

јој исприча шта се догодило: дошао је вук и прогутао све остале јариће. Коза горко заплака за својом децом... Кукајући, изађе из куће, а најмлађе јаре крену за њом. Кад је стигла до ливаде, угледала је вука како лежи у хладу под дрветом. Толико је гласно хркао да су гране подрхтавале. Пажљиво га је осмотрила и приметила да се нешто мрда у његовом стомаку. „О, боже!”, рече коза, „зар је

могуће да су моји јадни малишани још живи? Значи, прогу-тао их је целе...”

Најмлађе јаре потрча кући да донесе мами маказе, иглу и конац. Коза маказама отвори стомак вуку: чим је направила мали отвор, већ се појави глава првог јарета! Како је настављала да сече, из стомака искочи свих шест јарића, живих и здравих. Каква радост! Гладни вук је толико журио да их је све прогу-тао, а нимало их није повредио.

Јарићи загрлише своју драгу маму и почеше срећно да скакућу. Али стара коза им рече: „Идите и брзо ми донесите велико камење и док овај зликовац спава, поново ћемо му напунити стомак.” Свих седам јарића потрчаше и донеше све камење које су нашли. Брзо напунише њиме вуков стомак, а стара коза му брже-боље заши кожу тако вешто и спретно да вук ништа није приметио.

Када се најзад пробудио из дубоког сна, покушао је да устане. Али је због камења у стомаку осећао страшну жеђ, па крену ка бунару. Тек што је направио неколико корака, чу како му се у стомаку котрља камење. Вук повика:

„Шта се то котрља и шкрипи у мом јадном, болном стомаку? Нису то јарићи мали и меки – тешки су ко каменови неки!”

Кад стиже до бунара, нагну се да пије, али од тежине камења изгуби равнотежу, паде у воду и удави се. Кад седам јарића то видеше, излетеше из скровишта и повикаше: „Вука више нема, вука више нема!”, па од радости заиграше око бунара са својом мајком.

